

**Współczesne problemy
i kierunki badawcze w geografii
tom 2**

**Contemporary problems
and research directions in geography
volume 2**

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej

**Współczesne problemy
i kierunki badawcze w geografii
tom 2**

**Contemporary problems
and research directions in geography
volume 2**

Redakcja: Paweł Krąż

Kraków 2014

Publikacja wydana ze środków Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ

Redaktor: Paweł Krąż

Współpraca: Joanna Hibner

Recenzenci: Prof. dr hab. Zygmunt Górka, Prof. UP dr hab. Sławomir Kurek,
Dr hab. Jarosław Balon, Dr hab. Sylwia Kulczyk, Dr hab. Dorota Matuszko,
Dr hab. Urszula Myga-Piątek, Dr Jarosław Działek, Dr Robert Faracik, Dr Joanna Fidelus

Korekta językowa: Joanna Tyka

Korekta tekstów angielskich: Grzegorz Zębik

Komputerowy skład tekstu i przygotowanie do druku:

Małgorzata Ciemborowicz – Pracownia Wydawnicza IGiGP UJ

Projekt okładki: Paweł Krąż

© Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego

Wydanie I, Kraków 2014

ISBN 978-83-64089-07-7

Wydawca:

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Gronostajowa 7, 30-387 Kraków, Polska
tel. +48 12 664 52 50, faks +48 12 664 53 85
www.geo.uj.edu.pl

Druk:

Poligrafia Salezjańska
ul. Bałuckiego 8, 30-306 Kraków, Polska
tel. +48 12 266 40 00
<http://poligrafia.salezjanie.net>

Spis treści

Contents

Wstęp	9
Introduction	13
 <i>Janusz Górny</i>	
Uwarunkowania rozwoju turystyki kolejowej w województwie wielkopolskim.	17
Growth of the railway tourism in Wielkopolska Voivodeship	17
 <i>Joanna Hibner</i>	
Monitoring ruchu turystycznego w rejonie Kasprowego Wierchu – metody i problemy badawcze	33
Monitoring of tourist traffic in the Kasprowy Wierch area – methods and research problems	33
 <i>Paweł Matulewski</i>	
Turystyka w rezerwach przyrody na obszarze regionu brodnickiego	49
Tourism in nature reserves in the Brodnica Lake District	49
 <i>Paweł Krąż</i>	
Mapy krajobrazowe – wybrane problemy ich tworzenia i zastosowania	63
Landscape maps – selected problems in map production and use	63

<i>Ewelina Mocior, Paweł Franczak, Joanna Hibner, Paweł Krąż,</i>	
<i>Agnieszka Nowak, Marcin Rechciński, Natalia Tokarczyk</i>	
Typologia naturalnych krajobrazów efemerycznych w świetle dotychczasowych badań	77
The typology of natural ephemeral landscapes in the context of the preceding research	77
 <i>Arkadiusz Marek Tomczyk</i>	
Wpływ sytuacji barycznych na przyrost pokrywy śnieżnej na wybranych stacjach w Europie	103
Effect of pressure systems on increases in snowfall recorded at selected sites in Europe	103
 <i>Paweł Franczak</i>	
Rola wielkich wezbrań powodziowych w kształtowaniu życia ludności w zlewni górnej Skawy od XV wieku	117
The role of major floods in shaping the life of the population in the catchment area of the upper Skawa River since the 15 th century	117
 <i>Adam Piasecki</i>	
Rozwój gospodarki wodno-ściekowej w Toruniu	131
Water and wastewater management in the city of Toruń	131
 <i>Olaf Płachta</i>	
Uzdrowskowa przestrzeń publiczna w wybranych miejscowościach Dolnego Śląska	143
Public spaces in selected spa towns in Lower Silesia	143
 <i>Małgorzata Pokrzywnicka</i>	
Dylematy metodologiczne geografa związane z badaniem mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce oraz ich postaw politycznych.	155
Methodological problems associated with studies on ethnic minorities in Poland and their political attitudes	155

Adam Rossmannith

Migracje w skupiskach mniejszości polskiej na Bukowinie Północnej (obwód czerniowiecki na Ukrainie) w latach 1991–2013 na tle przemian etnicznych.	167
Migrations within Polish minority communities in Northern Bukowina (Chernivtsi Oblast in Ukraine) between 1991 and 2013 in the context of ethnic changes.	167

WSTĘP

Publikacja, którą trzymacie Państwo w rękach stanowi kontynuację wydanego w zeszłym roku pierwszego zeszytu *Współczesne problemy i kierunki badawcze w geografii*. Niniejszy tom stanowi zbiór wybranych artykułów wygłoszonych podczas II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Młodych Badaczy pt. *Współczesne metody badań przestrzeni geograficznej*. Konferencja ta odbyła się w Krakowie w dniach 17–19 października 2013 roku w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wydarzenie to zostało wpisane w program obchodów Jubileuszu 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego, a honorowym patronatem objęli je: J.M. Rektor UJ Prof. dr hab. med. Wojciech Nowak oraz Władze Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ – Dr hab. Małgorzata Kruczek i Prof. dr hab. Bolesław Domański.

Niniejszy tom składa się z jedenastu artykułów. W celu utrzymania przejrzystości opracowania ułożone one zostały w trzy grupy tematyczne: turystyka, geografia fizyczna i geografia społeczno-ekonomiczna – tematyka części artykułów jest wybitnie interdyscyplinarna, co utrudniało przyporządkowanie niektórych artykułów do poszczególnych grup tematycznych.

Pierwszą część rozpoczynają trzy artykuły o tematyce turystycznej. Pierwszy artykuł Janusza Górnego dotyczy zagadnień związanych ze stosunkowo nowym zjawiskiem w Polsce, jakim jest turystyka kolejowa. Autor przedstawił różnorodne uwarunkowaniami rozwoju takiej turystyki w województwie wielkopolskim, w którym obecnie podejmuje się działania uczynienia z niej rozpoznawalnego produktu turystycznego. W kolejnym artykule Joanna Hibner poruszyła ważny problem badania ruchu turystycznego w Tatrzańskim Parku Narodowym. Autorka w studium przypadku Kasprowego Wierchu przedstawiła problemy metodyczne pomiarów ruchu turystycznego i jego dyspersji przy pomocy dwóch różnych

metod. Artykuły w tej części zamyka praca Pawła Matulewskiego, w której autor przedstawił problemy związane z turystyką i zagospodarowaniem turystycznym na obszarze trzech parków krajobrazowych w regionie brodnickim.

Drugą część stanowią trzy artykuły o tematyce fizycznogeograficznej. Pierwsze dwa artykuły dotyczą zagadnień związanych z badaniem krajobrazów, w pierwszym Paweł Krąż przedstawił wybrane problemy tworzenia map krajobrazowych, a także ich praktycznego wykorzystania w różnych celach. Drugi artykuł jest pracą siedmioosobowego zespołu ekologów krajobrazu i stanowi jeden z obszerniejszych artykułów w tomie, jego tematyka dotyczy krajobrazów efemerycznych oraz metodologicznych trudności ich badania. Ostatnią pracą w tej części tematycznej jest artykuł Arkadiusza Marka Tomczyka, w którym autor podjął próbę określenia sytuacji barycznej, sprzyjającej występowaniu pokrywy śnieżnej w wybranych regionach w Europie.

Ostatnią część tomu stanowi pięć artykułów dotyczących szerokich zagadnień geografii społeczno-ekonomicznej. W pierwszym artykule Paweł Franczak przedstawił rolę, jaką odegrały ekstremalne wezbrania powodziowe na górnej Skawie (Karpaty) w procesie kształtowania życia mieszkańców w tamtym regionie od XV wieku. W drugim artykule Adam Piasecki przeprowadził analizę rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na obszarze miasta Torunia ze szczególnym uwzględnieniem lat 1992–2012, kiedy nastąpił bardzo szybki wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w tym mieście. W trzecim artykule Olaf Płachta na przykładzie Dolnego Śląska przedstawił przemiany przestrzeni publicznej wybranych uzdrowisk: Świeradowa-Zdroju, Szczawna-Zdroju i Cieplic Śląskich-Zdroju. Kolejny artykuł dotyczy zagadnień geografii wyborczej. Małgorzata Pokrzywnicka przedstawiła opracowanie dotyczące zachowań wyborczych wybranych mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup regionalnych we współczesnej Polsce, a także dylematy metodologiczne geografa związane z badaniem mniejszości i ich postaw politycznych. Opracowanie Adama Rossmanitha zamyka zarówno tą grupę tematyczną, ale także cały tom. Autor przedstawił wyniki badań przeprowadzonych na Ukrainie w sześciu wsiach skupiających Polaków, których celem było poznanie przyczyn migracji, struktury wieku i płci migrujących, natężenia migracji, kierunków oraz struktury narodowościowej imigrantów.

Takie zróżnicowanie tematyczne artykułów pokazuje, jak inspirujące są nauki geograficzne, a także jakie są współczesne kierunki i problemy badawcze w geografii – nie tylko w środowisku młodych naukowców, ale w ogóle w nauce. Mam nadzieję, że zaprezentowane w tomie materiały spełnią oczekiwania czytelników, których zachęcam do lektury i konstruktywnej krytyki.

Dziękuję wszystkim autorom za nadesłanie interesujących i cennych materiałów, bez których przecież nie ukazałby się ten zeszyt. Wydanie niniejszej publikacji byłoby niemożliwe także bez nieocenionej pracy, pomocy i wszelkich uwag recenzentów oraz członków Rady Wydawniczej IGiGP UJ, dzięki którym publikacja nabrała ostatecznego kształtu, a także dzięki pracy członków Komitetu Naukowego konferencji i w końcu pracownikom Pracowni Wydawniczej IGiGP UJ – wszystkim za ogromną pracę serdecznie dziękuję.

Na końcu pragnę w szczególności podziękować Dyrektorowi Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ Panu Dr hab. Markowi Drewnikowi, bez którego pomocy i zaangażowania zarówno zorganizowanie konferencji, jak i wydanie niniejszej publikacji byłoby niemożliwe.

Paweł Krąż
Redaktor

INTRODUCTION

This publication is a continuation of last year's publication "Contemporary problems and research directions in geography." This book is a collection of selected papers from the Second National Conference of Young Researchers: "Contemporary research methods in geography." The conference was held in Kraków on October 17–19, 2013 at the Institute of Geography and Spatial Management at Jagiellonian University and was officially designated part of the 650th Jubilee of Jagiellonian University. Its honorary patrons included the Rector of the University, Professor Wojciech Nowak as well as the Dean of the Faculty of Biology and Earth Sciences, Dr. Małgorzata Kruczek and Associate Dean of the Faculty of Biology and Earth Sciences, Professor Bolesław Domański.

This publication consists of eleven papers and is divided into three subject areas: tourism, physical geography, human geography. Some of the papers are interdisciplinary, which made their classification difficult.

Part One consists of three papers on the subject of tourism. The first paper, by Janusz Górny, concerns a relatively new phenomenon in Poland – railway tourism. The paper shows the evolution of railway tourism in Wielkopolska Province, which is now attempting to make this type of tourism a recognizable part of its tourist offering. Next, Joanna Hibner delves into the issue of tourist traffic in Tatra National Park. Her paper provides a quantitative case study of tourist flow in the Kasprowy Wierch area using two counting methods. She also discusses measurement problems related to this type of research. The third paper is written by Paweł Matulewski who discusses issues associated with tourism and tourism management in three landscape parks in the Brodnica Lake District in northern Poland.

Part Two consists of three papers on physical geography. The first two papers concern issues associated with landscape research. The first paper, by Paweł Krąż,

presents selected problems in landscape map generation and practical usage. The second paper is co-authored by seven landscape ecologists. It is one of the longest papers in this publication and concerns the subject of ephemeral landscapes and methodological difficulties associated with this type of research. The third paper is written by Arkadiusz Marek Tomczyk. It attempts to examine pressure systems that favor snowfall in selected areas in Europe.

Part Three consists of five papers on a variety of issues in human geography. The first paper, by Paweł Franczak, describes the role of extreme floods occurring in the upper Skawa catchment in the Carpathians in the lives of local residents since the 15th century. The second paper, by Adam Piasecki, analyzes water and wastewater management in the city of Toruń. The paper focuses on the period 1992–2012 when the water main network and the sewer network were expanded significantly in the city. The third paper is written by Olaf Płachta and focuses on public spaces in spa towns in the Polish region of Lower Silesia: Świeradowa-Zdrój, Szczawna-Zdrój, Cieplice Śląskie-Zdrój. The fourth paper is written by Małgorzata Pokrzywnicka and concerns the electoral behavior of selected ethnic minorities and regional groups in modern Poland. She also touches upon some difficulties in the analysis of electoral behavior with respect to ethnic minorities. The fifth paper is the last paper in this publication. It is written by Adam Rossmannith who discusses his research work in six Ukrainian villages with a Polish minority. The focus of his study was on reasons for migration, age structure, gender, rate of migration, migration destinations, and ethnic profile of migrants originating in the six analyzed villages.

The diversity of themes presented in this publication indicates the power of geography and its ability to inspire. It also illustrates key contemporary research trends and problem areas in geography – not just those covered by young researchers but all researchers. It is my hope that the content of this publication will meet readers' expectations. I invite you to read the enclosed papers and provide constructive criticism.

I wish to sincerely thank all authors for submitting interesting and valuable materials without which this publication would not be possible. This publication would also not be possible without the invaluable work of reviewers and members of the Editorial Board at the Institute of Geography and Spatial Management

at Jagiellonian University. Their help and suggestions have made this a better publication. I would also like to thank members of the Scientific Committee at the Conference as well as the publishing staff at the Institute of Geography and Spatial Management at Jagiellonian University. Thank you all for your great work.

Finally, I wish to express special thanks to the Director of the Institute of Geography and Spatial Management at Jagiellonian University, Dr. Marek Drewnik, whose work with the Conference and the publication process have made this book possible.

Paweł Krąż

Editor

